

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра психології, філософії та суспільних наук**

С.В. Копилова

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

*Методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять та
самостійної роботи*

для здобувачів вищої освіти зі спеціальності С4 Психологія

Київ – 2025 рік

РОЗРОБНИК: доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології, *філософії та суспільних наук* Світлана КОПИЛОВА

Рецензент: професор, доктор психологічних наук, професор кафедри психології, *філософії та суспільних наук* Ольга ДРОБОТ

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології, філософії та суспільних наук Протокол № 1 від 25.08.2025

Методичні рекомендації схвалено на засіданні навчально-методичної ради навчально-наукового гуманітарного інституту

Протокол № 8 від 27.08.2025р.

Голова НМР ННГІ

Сергій ГУБАРЄВ

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Структура навчальної дисципліни	6
3. Зміст навчальної дисципліни	7
4. Політика дисципліни	9
5. Плани семінарських занять	12
6. Методичні рекомендації щодо підготовки до семінарських занять	16
7. Методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи	18
8. Критерії та система оцінювання результатів навчання	23
9. Рекомендовані джерела інформації	27
Додатки: питання до самоконтролю	30

ВСТУП

Методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять та самостійної роботи розроблені з метою допомоги в організації роботи здобувача з вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності». При опрацюванні матеріалу для формування спеціальних компетентностей щодо особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку, розуміти походження психічних розладів і психологічних проблем, здобувач повинен:

- чітко розуміти мету та суть отриманого завдання;
- розібрати та проаналізувати конспект лекцій та рекомендовану літературу;
- визначити та надати аргументовані відповіді на поставлені питання;
- виконати поставлені завдання;
- виокремити перелік питань, що потребують додаткового опрацювання чи пояснення викладача.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення даної дисципліни передбачає первинне ознайомлення із теоретико-методологічними й організаційно-правовими засадами практичної психології, законодавчо-правовими та нормативними основами діяльності практичного психолога у різних сферах соціальної практики. Велика увага приділяється особистості практикуючого психолога як суб'єкта надання психологічної допомоги й організатора профілактичної психосоціальної роботи

Метою вивчення навчальної дисципліни є: ознайомлення із узагальненою характеристикою професії практичного психолога, освітньо-кваліфікаційними вимогами до особистості й компетентності спеціалістів у галузі практичної психології. Вивчення курсу сприятиме створенню передумов для усвідомленого вивчення фахових навчальних дисциплін, включених у навчальний план ОПП С4 Психологія, а також розвитку мотивації до

удосконалення особистісних якостей, необхідних для ефективного виконання професійних обов'язків.

Завданнями вивчення дисципліни є:

- ознайомлення з психологією як наукою, її сучасними галузями, методами дослідження
- усвідомлення сутності основних понять, напрямів, підходів у психології;
- ознайомлення здобувачів зі специфікою професійної діяльності практичного психолога,
- усвідомлення ролі етичного кодексу психолога;
- отримання первинних уявлень про види діяльності професійного психолога;
- сприяння професіоналізації й професійній адаптації майбутніх психологів.

Очікувані програмні результати навчання :

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел у т. ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань

ПР 4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР 15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

ПР 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога

Загальні компетентності, що формуються:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній

системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

Спеціальні компетентності, що формуються:

- СК1.** Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології
- СК 4.** Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел
- СК 7.** Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації
- СК11.** Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку, розуміти походження психічних розладів і психологічних проблем

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

[illegible]

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Лекції	Семінари	Самостійна робота
Модуль 1. Організаційно-правові і змістові засади професійної діяльності практичного психолога			
1.1. Психологія як наука	1. Предмет, структура, завдання та методи психології як науки	1. Психіка як предмет пізнання психологічної науки	1.Об'єктивація уявлень про психіку в мультиплікації
1.2. Психологія як професія. Організація професійної діяльності практичного психолога в Україні	2. Психологія як професія. Організація професійної діяльності практичного психолога в Україні		3.Тезаурус: психологія як професія; психолог як суб'єкт професійної діяльності
1.3. Зміст і основні види надання професійної психологічної допомоги.	3. Зміст і основні види надання професійної психологічної допомоги 4. Основні теоретико--методологічні підходи до надання психологічної допомоги	2-3. Зміст і основні види надання професійної психологічної допомоги	
Змістовий модуль 2. Практичний аспект професійної діяльності психолога			
2.1. Практичний психолог як особистість і суб'єкт професійної діяльності	5. Психолог як особистість і професіонал 6. Професійна етика психолога	4. Діагностика професійно важливих якостей практичного психолога 5. Етичні проблеми у професійній,	2.Емпіричне дослідження професійно важливих якостей психолога 4-5 Написання есе

		діяльності психолога	
2.2. Особливості професійної діяльності психолога в різних сферах суспільної практики		6-7. Особливості професійної діяльності психолога в різних сферах суспільної практики	
2.3. Професійна підготовка та професійне вдосконалення практичного психолога	8. Професійна підготовка та професійне вдосконалення практичного психолога		6. Неформальна освіта як засіб професійного самовдосконалення 7. Професійне самовизначення. Професійні роздуми. Професійне кредо.
Індивідуальні завдання (ІЗ) з дисципліни виконуються студентами самостійно із забезпеченням необхідних консультацій з окремих питань з боку викладача на основі вільного вибору теми завдання. ІЗ охоплює усі основні теми дисципліни. При виконанні та оформленні ІЗ студент може використати комп'ютерну техніку, інформацію з Інтернету, статистичний, довідковий та інші необхідні матеріали. Індивідуальне завдання. Особистісний розвиток і саморозвиток психолога. Професійне самовизначення психолога (відеоролик)			

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття 1. Психіка як предмет пізнання психологічної науки

Відображення внутрішнього світу людини у мистецтві

Чуттєве сприйняття є найпершим способом осягнення світу людиною, тому в художньому тексті саме зорові, звукові, смакові образи вибудовують бачення людиною світу і себе в цьому світі. Проте психіка як предмет пізнання психологічної науки має ідеальний характер, що ускладнює, але не уможливорює її пізнання.

Однією з найважливіших властивостей у визначенні мистецтва є його відображувальна сутність. Мистецтво – реальний світ буття, частиною якого стає сама ж об'єктивована художня свідомість людства

Завдання

Підберіть мультфільм (казку, кінофільм), у якому художніми засобами відображено внутрішній світ людини. Вкажіть:

1. Назву мультфільму
2. Основну ідею
3. Стисле пояснення ідеї

Рекомендовано підготувати фрагмент мультфільму (трейлер) для демонстрації в аудиторії

Семінарське заняття 2-3. Зміст і основні види надання професійної психологічної допомоги

Питання для обговорення

1. Розвиток уявлень про психологічну допомогу
2. Психологічна підтримка і психологічна допомога
3. Психодіагностика в діяльності практичного психолога
4. Психокорекція, консультування і психотерапія як основні види надання психологічної допомоги.
5. Психологічна корекція: підходи до розуміння.
6. Форми і методи психокорекції.
7. Консультування як організаційна форма психологічної допомоги
8. Психологічне консультування як метод психологічної допомоги.
9. Теоретичні засади консультування та їх зв'язок із терапевтичною практикою.
10. Особливості консультування у різних сферах суспільної практики
11. Психотерапія: підходи до розуміння
12. Теоретичні засади психотерапії
13. Взаємозв'язок психологічної корекції, консультування і психотерапії
14. Характеристика основних напрямів психотерапії.
15. Просвітницько-пропагандистська і профілактична робота психолога

соціально-психологічної служби.

16.Психоедукація і психопрофілактика

17.Приклади психопрофілактичної роботи психолога у різних сферах діяльності

Оберіть одну з вищезазначених тем повідомлення. Підберіть 3-5 джерел, у яких розкривається це питання. Здійсніть попереднє ознайомлення з текстом джерел. Складіть план повідомлення. До кожного пункту плану сформулюйте 2-3 тези. До кожної тези підберіть аргументи. Загальний обсяг повідомлення має складати не більше 3-4 сторінок тексту.

Обов'язково має бути вказана література, якою ви користувались.

За текстом повідомлення підготуйте презентацію. Подумайте над

способами візуалізації головних положень. Обсяг презентації 5-7 слайдів

Література:

Іванова О.В., Москалюк Л.М., Корсун С.І. Психологія : вступ до спеціальності. Київ, 2021, 184 с.

Купчишина В. Ч., Голярдик Н. А., Демський В. В. Вступ до спеціальності: курс лекцій : навчальний посібник. Електр. навч. вид. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2020. 232 с.

Бочелюк В. Й., Зарицька В. В. Психологія: вступ до спеціальності: Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007 288 с. С.7-54

Дуткевич Т.В., Савицька О.В. Вступ до спеціальності: Практична психологія: Курс лекцій і практикум(навчальний посібник). Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2005. 208 с. С.141-260

Москальова А. С. Психологія: вступ до спеціальності: навч.-метод. посіб. / А. С.

Москальова, О. В. Брюховецька. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. 216 с. С.154-183

Семінар-практикум 4. Діагностика професійно важливих якостей практичного психолога

Обговорення результатів самостійної роботи. Рефлексивна оцінка власних професійно значущих якостей

Самостійна робота 2. Діагностика професійно важливих якостей практичного психолога

Для самооцінки себе як особистості і професіонала рекомендується підібрати психодіагностичні методики на визначення рівня емпатії, комунікативних та організаторських схильностей і пройти самообстеження. Для підбору методик спочатку ознайомтесь з теоретичним матеріалом з відповідної теми. За результатами обстеження складіть протокол (**шаблон протоколу наведено в додатку**)

Література:

Коун О.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Копаниця О.В., Малхазов О.Р. Збірник методик для діагностики психологічної готовності військовослужбовців військової служби за контрактом до діяльності у складі миротворчих підрозділів: Методичний посібник. – К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2011. – 281 с.

Самостійна робота 3. Складання термінологічного словника

Тезаурус: психологія як професія; психолог як суб'єкт професійної діяльності

Психологія. Психолог. Професія. Професійна підготовка. Професійна кваліфікація. Психологічна служба. Соціально-психологічна служба. Особистість. Психологічна культура. Готовність до професійної діяльності. Особистісні диспозиції. Професійна компетентність. Емпатія. Стресостійкість. Резильентність. Толерантність. Професійна етика. Етичний кодекс. Професійні функції.

Семінар-ділова гра 5. «Етичні проблеми у професійній, діяльності психолога»

План

Притча про мандрівника. Обговорення
Етичні принципи в дії (кейси)
Етичні проблеми в проведенні досліджень (кейси)
Професійні контакти з російським інформаційним простором і представниками професійної спільноти (дискусія, вироблення навичок критичного мислення)

Вступне слово. Притча про мандрівника.

Біля воріт міста сидів старий чоловік. До нього підійшов мандрівник. Було видно, що юнак прийшов здалеку.— Я ніколи не бував у цих місцях. Скажи, дідусю, які люди живуть у цьому місті? — запитав молодий чоловік у старшого.— А які люди живуть в місті, з якого ти прийшов? — запитав у нього старий.— Це злі та егоїстичні люди, і я без жалю їх покинув.— Тут, юначе, ти зустрінеш таких самих.

Через деякий час інший мандрівник запитав старця те саме: — Скажи, добродію, які люди живуть у цьому місті? Я щойно приїхав і не знаю місцевих звичаїв. Старий знову відповів запитанням на запитання:— А що за люди живуть у місті, звідки ти прийшов?— Це чудові люди, добрі та гостинні. Більшість із них стали моїми друзями і мені було нелегко залишати їх.— Тут ти знайдеш таких самих.

Купець, який привіз у місто свої товари і чув обидві розмови, з подивом звернувся до старця:— Як же так? Ти двом людям на одне й те саме запитання дав зовсім різні відповіді...— У кожного в серці свій світ. Якщо хтось не знайшов нічого доброго там, звідки прийшов, то й тут його не знайде. А в кого були друзі, той і тут без добрих людей не залишиться. Скрізь є і хороші люди, і погані. Кожен знаходить те, що вміє шукати.

Про що ця притча? Як ви розумієте вислів «Кожен знаходить те, що вміє

шукати?». Який висновок можна зробити з цієї притчі?

Завдання 1. Етичні принципи в дії АБО як працюють етичні принципи *Кожен студент витягує записку*, у якій треба прокоментувати ситуацію та визначити *спосіб дії* практичного психолога відповідно до етичних принципів.

- *Що робить психотерапевт, якщо його колега порушив етичний кодекс?*
- *Чи може психолог писати про політику, релігію чи свої погляди?*
- *Що психолог може розповідати про себе в соцмережах з погляду етичного кодексу?*
- *Етика практичного психолога якось обмежує ціну терапії чи процес зміни ціни?*
- *Психолог може записувати відео нашої сесії?*
- *Етичний кодекс психолога дозволяє написати про мене пост чи статтю?*
- *Чи може психолог розповідати про мене після завершення терапії?*
- *Чи дозволяють етичні принципи роботи психолога розповідати комусь про зміст сесій?*
- *Чи може психолог засуджувати мене за мої погляди?*
- *Як етика психолога визначає відносини з клієнтом?*
- *Постійне навчання та самовдосконалення — частина етичних принципів психолога?*

Завдання 2. Подумайте над етичністю ситуації (виконується фронтально)

Професор, який викладає психологію в вищому навчальному закладі, дав завдання аспірантам, у яких він вів заняття з актуальних проблем психології, виконати наступне: підготувати, спланувати і провести експеримент з вивчення впливу певних інформаційних повідомлень на споживчу поведінку людей, що мають високий рівень достатку. Аспіранти вивчили весь масив вітчизняної та зарубіжної літератури з даної теми, спланували експеримент, підібрали учасників, провели дослідження, обробили всі дані і за результатами експерименту зробили дуже цікаві висновки і розробили рекомендації для соціальної практики, що відрізняються безсумнівною новизною і користю. Професор залишився задоволений якістю виконаного завдання і поставив аспірантам залік по предмету. Через кілька місяців він опублікував в серйозному науковому виданні статтю з результатами проведеного дослідження, не згадавши при цьому, що над проблемою працювала ціла група молодих вчених.

Чи вважаєте ви дії професора етичними? Що могли зробити аспіранти і професор, щоб змінити цю ситуацію?

Завдання 3. Розгляньте запропоновані нижче ситуації, що виникли в

ході деяких експериментів і досліджень. Оцініть наявність ризику для досліджуваних та визначте для кожного дослідження способи мінімізації ризику.

1. Учасникам експерименту (школярам-підліткам) передбачається видавати картки з написаними на них прикметниками, що відображають різні стани людини. Підлітки повинні будуть вибрати ті прикметники, які в більшій мері відповідають їх настрою і стану.

Мета: виявити серед школярів тих, у кого спостерігаються прояви депресії, щоб в подальшому запросити їх в другу серію експерименту, де буде вивчатися питання впливу депресії на академічні успіхи школярів.

2. Психолог-дослідник приходить в будинок престарілих для проведення досліджень серед людей похилого віку (від 75 років). Він планує використовувати батарею тестів (7 тестів), що діагностують пізнавальні здібності (пам'ять, мислення, інтелект, увагу). Адміністратор цієї установи пропонує проводити дослідження в кімнаті відпочинку, хоча зазвичай літні люди збираються там, щоб перепочити, поспілкуватися, провести спільне дозвілля.

Мета: вивчення пізнавальних здібностей людей старечого віку.

3. Психолог планує експеримент з вивчення ефектів соціальної перцепції (сприйняття людини людиною) в екстремальній ситуації. Він хоче з'ясувати, яким студенти запам'ятають входи в аудиторію людини, якщо ситуація буде розіграна наступним чином: «підмовлений» актор під час лекції несподівано вбіжить в аудиторію, почне голосно кричати, погрожувати присутнім, кидати і перевертати предмети меблів і інтер'єру. Ця дія буде відбуватися не більше хвилини, після чого актор вибіжить з класу. Студенти не знають, що йде експеримент, - тут важливий ефект несподіванки.

Мета: з'ясувати ефекти соціальної перцепції, особливості сприйняття і подальшого опису «зловмисника» в несподіваній стресовій ситуації.

4. Психолог-дослідник (викладач вузу) запрошує взяти участь в експерименті студентів старших курсів. Експеримент присвячений вивченню впливу невеликих доз алкоголю на виконання тестів, спрямованих на вимірювання особливостей запам'ятовування. Студентам в першій серії експерименту пропонується виконати тест на запам'ятовування в тверезому стані. У другій серії пропонується випити алкогольний коктейль і виконати тест.

Мета: вивчити вплив алкоголю на процеси запам'ятовування.

5. Перед дослідниками стоїть завдання: виявити соціально-психологічні чинники вандалізму в шкільному середовищі. В ході експерименту в приміщеннях школи (класах, туалетах, коридорах) встановлені приховані камери, про які учні не підозрюють. Дослідники хочуть дізнатися, хто, в який час дня, в яких ситуаціях і за яких умов найчастіше робить акти вандалізму.

Мета: вивчити соціально-психологічні фактори вандалізму в шкільному середовищі.

6. Аспірант психологічного факультету проводить дослідження поведінки студентів під час іспитів. Його цікавить, які способи списування

найчастіше використовують юнаки і дівчата. В аудиторії вмонтована прихована камера, яка реєструє всі рухи екзаменується під час підготовки до відповіді. Екзаменованих про проведення дослідження не сповіщені.

Мета: дослідити гендерні відмінності у використанні обману серед студентів під час іспитів.

Завдання 4. ДИСКУСІЯ: Професійні контакти з російським інформаційним простором і представниками професійної спільноти
<https://styran.com/%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D1%8F%D0%B7%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BC%D0%BE%D1%80%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE-%D0%B5%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D1%85-%D0%B4%D0%B8%D0%BB/>

Подумайте над питаннями:

Чи не виникає у молоді людини етичних суперечностей:

- коли вона звертається до російськомовного контенту (у тому числі перегляд кінофільмів)
- коли вона контактує з професійними психологами
- коли користується науковими знахідками, у тому числі, читає сучасні публікації

Поділіться на три групи, залежно від поглядів, які ви дотримуетесь. До першої групи мають увійти прихильники підтримання контактів (не менше 3 осіб), до другої групи – противники (не менше 3 осіб), де третьої групи – ті, кому важко визначитись (не більше 3 осіб).

1 етап – прихильники й противники формулюють три головні тези на підтримку своєї позиції та до кожної теми підбирають аргументи

2 етап – представники першої й другої груп озвучують напрацьовані матеріали

3 етап – експерти за 5-ти бальною шкалою визначають рівень аргументованості положень

4 етап – учасники перших двох груп анонімно дають оцінку рівня упередженості експертів

5 етап – обговорення вражень

Самостійна робота 4. Написання есе

Вивчіть найбільш гучні в психологічній науці (і при цьому спірні з етичної точки зору) експерименти - С. Аша, С. Мілгрема, Ф. Зімбардо. Нижче наведено короткий опис експериментів.

Напишіть есе: які етичні принципи були порушені в цих експериментах, якого психологічного або соціального ризику піддавалися випробовувані. Як можна було мінімізувати ці ризики?

Приклад початку есе

Дослідження С. Аша (1951) піднімає етичні питання, пов'язані з інформованою згодою. Учасникам говорили, що експеримент спрямований

на вивчення особливостей візуального сприйняття, а не на вплив більшості. Крім того, учасники були введені в оману про мету дослідження. Вони також не знали, що інші учасники експерименту, «якого підмовив» дослідником, - спеціально підготовлені люди. Коли «підмовив» учасники експерименту давали неправильні відповіді, наївні випробовувані відчували напругу, сумнів, тривогу і, можливо, відчували себе нерозумно і ніяково, дізнавшись справжню спрямованість експерименту. Багато напевно розсердилися на експериментатора, який обдурив їх, або на себе - за те, що дозволили ввести себе в оману. Такі реакції могли стати причиною виникнення у випробовуваних негативних психологічних станів, а отже, можуть послужити причиною виникнення дискомфорту і нанесення шкоди людині ...

Варіант 1

Експеримент Мільгрема (феномен слухняності). Вперше поставлено в 1963 р психологом Стенлі Мільгредом з Єльського університету. Початкова мета: з'ясувати, як звичайні громадяни Німеччини, не схильні до садизму, могли брати участь у знищенні мільйонів людей в роки нацизму

Суть експерименту: З'ясувати, скільки страждань звичайні люди готові завдати іншим, якщо це входить в їхні робочі обов'язки. Учасниками експерименту були звичайні випробовувані і заздалегідь підготовлені актори, які зображували випробовуваних.

За легендою, один з учасників, якого зображав актор, повинен був запам'ятовувати довгий список слів, а інший (нічого не підозрюючи випробуваний) - екзаменувати першого, «караючи» його за неправильну відповідь ударом струму. Актора прив'язували до крісла з електродами, а випробуваний, перебуваючи в іншій кімнаті, повинен був поступово збільшувати напругу з 45 до 450 (!) Вольт. Насправді актор тільки вдавав, що отримує удари струмом (кричав, благав випустити його, видавав несамовиті «передсмертні» крики, а при дуже потужному ударі затихав

Результат експерименту. До початку експерименту колеги Мілгрема прогнозували, що тільки 1% випробовуваних дійде до останньої позначки, та й той буде з психічними відхиленнями. В реальності 63% випробовуваних (26 з 40) дійшли до 450 вольт, тобто «Вбили» актора. Послух авторитету (в даному випадку вченому, який пропонував збільшити напругу) було вище моральних сумнівів. Пізніше експеримент з аналогічним результатом був повторений в Німеччині, Італії та Іспанії та інших країнах

Варіант 2

Стенфордський тюремний експеримент. Було проведено в 1971 р в США психологом Філіпом Зімбардо

Суть експерименту. Експеримент представляє собою дослідження реакції людини на позбавлення волі. Групу добровольців з 24 молодих чоловіків за допомогою жереба розділили на «ув'язнених» і «наглядачів». Були створені спеціальні умови, щоб «ув'язнені» відчували дискомфорт (незручні халати, відсутність нижньої білизни, обмеження в прийнятті душа і

т.д.), а «наглядачі», навпаки, були одягнені в форму і відчували себе впевнено

Результат експерименту. Експеримент вийшов з-під контролю і був припинений достроково. Двоє учасників виявилися на грані нервового зриву і були змушені перервати свою участь.

У більшості «ув'язнених» були помічені психологічні проблеми. У той же час у кожного третього «наглядача» виявилися садистські нахили. Багато «наглядачі» добровільно виходили працювати понаднормово і жалкували про припинення експерименту

Варіант 3

Експеримент С. Аша Проводився в 1951 р професором Піттсбургського університету. Сенсом експерименту було виявити, наскільки середньостатистична людина схильна до громадської думки, тобто думки групи

Суть експерименту. Вісім учасників експерименту повинні були порівняти довжини різних відрізків і вказати, якого з трьох запропонованих на одній картці відрізків дорівнює інший відрізок, зображений на окремій картці (еталонний). При цьому справжнім випробуванням був тільки один з восьми, інші сім були «підставними», навмисно давали неправильну відповідь

Результат експерименту. Три чверті випробуваних попри те, що вони бачили на власні очі, як мінімум один раз дали завідомо неправильний відповідь, якщо його вибирала вся група. Чверть випробовуваних постійно погоджувалася зі свідомо помилковим відповіддю. Пізніше дані експерименту були уточнені і доповнені. Так, з'ясувалося, що достатньо трьох (!) людей, щоб у випробуваного виник внутрішній конфлікт, що примушує її прийняти точку зору більшості. Зі зростанням чисельності «більшості» зростає число помилкових відповідей, даних йод впливом цієї «більшості»

САМОСТІЙНА РОБОТА 5. НАПИСАННЯ ЕСЕ

Семінарське заняття 6-7. Особливості професійної діяльності психолога в різних сферах суспільної практики

Питання для обговорення

1. Робота практичного психолога з учнями, педагогічним колективом, батьками
2. Визначення готовності першокласників до навчання в школі
3. Робота психолога з дітьми, які виявляють шкільну дезадаптацію
4. Профорієнтаційна робота зі старшокласниками
5. Головні напрями роботи психолога дошкільного закладу освіти
6. Клінічна практична психологія: сучасні тенденції розвитку

7. Роль практичного психолога в підвищенні ефективності виробничої діяльності на підприємстві
8. Роль практичного психолога у бізнесі. Сучасні тенденції психологізації бізнесу.
9. Роль практичного психолога в спорті
10. Роль психолога у підтриманні військового духу
11. Психологічна експертиза в юриспруденції
12. Роль психолога в політичній системі: Робота з агітаційними матеріалами
13. Захист населення від маніпуляцій свідомістю.
14. Роль психолога в створенні іміджу політичного діяча
15. Професійна діяльність практичного психолога у соціальній сфері. Психологічна допомога сім'ї

Література

1. Бочелюк В. Й., Зарицька В. В. Психологія: вступ до спеціальності: Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007 288 с. **С.141-260**
2. Петухова, М. Ю. Заушнікова, О. О. Нежинська, Н. В., Костевська. Психологія: вступ до спеціальності. Навчальний посібник. Ірпінь. 2024. 192 с.
3. Дуткевич Т.В., Савицька О.В. Вступ до спеціальності: Практична психологія: Курс лекцій і практикум(навчальний посібник). Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2005. 208 с. **С.63-75**
4. Іванова Т. Вступ до спеціальності (текст лекцій)

Самостійна робота 6. Неформальна освіта як засіб професійного самовдосконалення (курс для навчання на платформі Прометеус)

Думай інакше: Зламай перешкоди на шляху до навчання та відкрий свій прихований потенціал URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/mindshift-obstacles-learning/>)

Самостійна робота 7. Професійне кредо. Професійні роздуми (рекомендації щодо виконання наведені далі)

4. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Підготовка тематичних повідомлень до семінарських занять

передбачас опрацювання питань семінарського заняття, які повністю або частково розглядаються на лекції або виносяться на самостійне опрацювання.

Алгоритм підготовки письмової доповіді:

- 1) Оберіть питання для підготовки (Ви маєте розглянути усі питання, зазначені у плані семінарського заняття, а у письмовому вигляді більш глибоко підготувати одне. До інших питань варто продумати питання, які б ви хотіли поставити іншому доповідачу).
- 2) Візьміть у бібліотеці університету (е-бібліотеці) джерела, зазначені у списку основної літератури до заняття. Не користуйтеся сумнівними джерелами інформації! Штучний інтелект може бути використаний лише для того, щоб отримати попереднє уявлення про передбачуваний зміст доповіді та її структуру.
- 3) Визначте розділи (теми або параграфи), у яких розкрито питання семінарського заняття. Прочитайте ці розділи.
- 4) Складіть план (простий або складний) відповіді на кожне питання.
- 5) Визначте основні поняття, які ви необхідно розкрити.
- 6) При підготовці доповіді обов'язковим є застосування того чи іншого методу наукового пізнання. Для цього треба опрацювати кілька джерел інформації, що дозволить порівняти особливості розкриття даного питання в різних джерелах (метод індукції, метод порівняльного аналізу), визначити проблемні моменти в опрацьованому матеріалі (метод проблемноорієнтованого аналізу), виявити переваги і недоліки різних концепцій (метод критичного аналізу). Це дозволить зрозуміти закони розвитку психологічної думки. Якщо якісь моменти вам незрозумілі, доцільно звернутись за консультацією до викладача.
- 7) На основі плану семінарського заняття сформулюйте питання до інших доповідачів
- 8) Рекомендується для самоперевірки засвоєння теми, відповісти на

тестові питання. Це дозволить своєчасно виявити прогалини у знаннях, ліквідувати їх та у подальшому успішно скласти екзамен. Пам'ятайте, іноді прості речі дають значні результати!

Доповідь передбачає наявність логічної структури (вступ, основна частина, висновок). Текст повинен бути аргументованим, лаконічним, оригінальним та висвітлювати суб'єктивну позицію автора. Важливими є також: чіткий зв'язок абзаців, використання мови, що створює ілюзію живої комунікації, та уникнення плагіату, сленгу та ненормативної лексики.

Основні вимоги до тексту:

- Структура: має містити вступ (постановка тези/проблеми), основну частину (аргументація та аналіз) та висновок (узагальнення та підсумки).
- Аргументованість: викладена позиція має бути підкріплена переконливими доводами, прикладами з життя, історичними подіями, цитатами чи аналізом.
- Суб'єктивність: виражає унікальну думку автора, його особистий світогляд та ставлення до теми, що відрізняє його від інформаційних текстів.
- Лаконічність: важливо висловлювати думки стисло, ясно та уникати зайвої інформації, зосереджуючись на головній ідеї.
- Оригінальність: не допускається плагіат або використання чужих робіт; есе має засвідчувати самостійне мислення автора.
- Логічність: думки мають розкриватися послідовно, без різких стрибків, з чіткою внутрішньою логікою.

Вимоги до оформлення:

- Шрифт: Times New Roman, розмір 14.
- Міжрядковий інтервал: 1,5.
- Вирівнювання тексту: по ширині.
- Поля: ліворуч – 2 см, праворуч – 1,5 см, зверху та знизу – 2 см.
- Абзацний відступ: 1,25 см.
- Мова: українська

Обсяг письмової доповіді – 3-4 сторінки тексту (шрифт 14, інтервал 1,5)

Підготовка усних виступів, в тому числі презентації доповіді на семінарське заняття.

Протягом вивчення всіх тем курсу ви вчилися виступати перед аудиторією, задавати питання, дискутувати, доводити свою думку. Захист письмової доповіді на семінарському занятті . передбачає вміння презентувати зроблене на загал та захистити результати своєї роботи.

Алгоритм підготовки до захисту:

- Виконайте усі необхідні пункти з підготовки завдань, що потребують підготовки письмової доповіді та презентації.
- За результатами проведеної роботи зверніть увагу на ключові моменти письмової доповіді. Пам'ятайте, що читання всього тексту доповіді займає дуже багато часу. На захист однією доповіді відводиться 10 хвилин. Якщо за цей час ви не встигнете викласти ключові положення, до вас буде дуже багато питань.

5. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота є невід’ємною складовою вивчення навчальної дисципліни. Вона здійснюється за такими напрямками:

п/н	Зміст навчального матеріалу	Вид діяльності	Кількість годин за формами здобуття освіти	
			очна (денн)	заочна
1	Семінари 1, 2-3, 6-7	Підготовка тематичних повідомлень до семінарських занять та презентації	20	20
2	Діагностика професійно важливих якостей практичного психолога	Звіт за результатами самообстеження	4	4
3	Психологія як професія. Психолог як суб’єкт професійної діяльності.	Складання і захист термінологічного словника	10	10
4	Професійна етика психолога	Написання есе за результатами аналізу відомих соціально-психологічних експериментів	4	4
5	Етичний кодекс психолога	Написання есе за результатами перегляду кінофільму «Небезпечний метод»	4	4
6	Неформальна освіта як засіб професійного самовдосконалення	Проходження курсу на платформі Прометеус Думай інакше: Зламай перешкоди на шляху до навчання та відкрий свій прихований потенціал URL: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/mindshift-obstacles-learning/	12	12
7	Професійне кредо. Професійні роздуми	Есе	6	6
8	Самостійне опрацювання тем. Робота з підручником і текстом лекцій (для заочної форми навчання)			22
	Всього		60	82

Самостійна робота 3. Складання термінологічного словника

Рекомендації щодо складання термінологічного словника

Складання термінологічного словника є видом самостійної роботи студента, що включає збір та систематизацію визначень термінів психологічної науки, які описують психологію як науку, вид діяльності, професію.

У словнику зазначаються визначення термінології психології з обов'язковим посиланням на відповідні науково-теоретичні (можливо, нормативно-правові) джерела. Мають бути розкритий зміст понять, що позначаються відповідними термінами.

Рекомендується звернути увагу на проблему узгодженості термінології, що міститься в різних законодавчих актах, а також у теоретичних джерелах (бажано не користуватись словниками і енциклопедіями)

Обов'язковими є посилання на джерела, що містять вказані у словниковій статті визначення.

Рекомендується зробити узагальнюючий результат аналізу термінології, насамперед стосовно того, як змінювались підходи до визначення тих чи інших психологічних понять

Самостійні роботи 4, 5. Написання есе

Методичні рекомендації до написання есе

- Дуже важливо правильно спланувати час. Есе, здане пізніше останнього терміну, буде свідомо гірше зданого вчасно, оскільки може бути зараховано.
- Необхідно писати коротко, чітко та ясно.
- Від вас чекають прояви здібностей побудувати та довести вашу позицію щодо певних проблем на основі набутих вами знань та самостійного мислення.
- Якість будь-якого есе (твору) залежить від трьох складових: вихідний матеріал (конспекти прочитаної літератури, лекцій, записи результатів дискусій, ваші власні міркування та накопичений досвід із цієї

проблеми); якість його обробки (організація, аргументація та доводи); аргументація (наскільки точно вона співвідноситься з порушеними у вашому есе проблемами).

- За темою вам слід спочатку прочитати 2–3 ключові статті чи розділи книг, у яких даються концептуальні рамки чи теоретична аргументація, наводяться емпіричні дані, розглядається та оцінюється коло літератури на цю тему.
- Структура письмової роботи, як правило, складається з таких компонентів, як вступ (суть та обґрунтування вибору даної теми), основна частина (аргументоване розкриття теми на основі зібраного матеріалу), висновок (узагальнення та висновки).
- У вступі дуже корисно дати короткі визначення ключових термінів. Проте намагайтеся мінімізувати кількість визначень (скажімо, 3–4).
- Наповнюючи змістом основну частину, обмежтеся в межах параграфу розглядом однієї головної думки.
- При цитуванні завжди беріть текст у лапки і давайте точне відсилання до джерела (включаючи номер сторінки), інакше текст вважатиметься плагіатом.
- На закінчення варто дати вказівки на застосування вашого дослідження, не виключаючи взаємозв'язку з іншими проблемами.

Самостійна робота 7.

Рефлексія вивчення курсу: Професійні роздуми»

При ознайомленні з професійно-етичними основами психології важливо передбачити і враховувати такі методологічні позиції.

По-перше, цілісність і безперервність професійно-особистісного розвитку фахівця є процесом, що відбувається протягом всього професійно-трудоного "маршруту" його життя. Системно-цілісний підхід об'єднує всі ланки професійної освіти, професійного становлення фахівця в єдиний безперервний "ланцюг". Це сприяє максимальному стимулюванню активного

стану всіх основних структурних компонентів особистості психолога в їх взаємодії та поєднанні.

По-друге, професійний розвиток особистості — це складно-еволюційний, динамічний процес залучення до професії, що здійснюється на основі об'єктивних умов життя, в ході якого відбувається якісне вдосконалення її як професійно - діяльнісного індивіда. Процес професійного розвитку розкривається як поступове набуття професійно-значимих характеристик та оволодіння соціально-професійними знаннями, технологіями, рольовими функціями.

І наостанок:

- професійний розвиток не може відбуватися у відриві від загального розвитку людини, тому включає усі компоненти цілісного розвитку особистості;
- цей процес має ряд стадій, підстави для виділення їх можуть бути різні. Але кожна стадія повинна характеризуватись єдністю та достатністю особистісних ознак, що утримують період у межах якісної визначеності;
- становлення людини як професіонала тісно пов'язане з її розвитком як особистості.

Особистісний простір ширший за професійний і істотно впливає на нього. Особистість людини зазвичай здійснює позитивний вплив на вибір професії, на хід професійної адаптації, професійної самореалізації, стимулює професійну майстерність та творчість; особистість може і перешкоджати становленню професіонала в людині;

- професійні якості особистості в міру їх становлення та розвитку починають надавати зворотний (позитивний або негативний) вплив на особистість;
- професійний розвиток - це процес зустрічного руху соціуму та індивіда; він характеризується єдністю соціального замовлення та потреб людини у створенні суспільного життя як унікального; зміст професійного розвитку як соціально-педагогічного явища включає єдність та боротьбу

протиріч потреб, мотивів, процесів зовнішнього впливу та інтеріоризації, взаємодії та взаємосприяння, що забезпечує повноцінне досягнення професіоналізму особистості та діяльності;

- професійне становлення фахівця залежить як від низки факторів суб'єктивного характеру (наприклад, схильності, можливості, здібності, ціннісні орієнтації, мотиваційна готовність тощо), так і від об'єктивних (наприклад, значущість професії в суспільстві, правової та громадської її статус та ін.);
- професійний розвиток фахівця постає як органічна єдність зовнішнього та внутрішнього світу індивіда, об'єктивних та суб'єктивних факторів, а безперервна професійна освіта виступає як засіб, умова цієї взаємодії, основа для досягнення високого професіоналізму особистості та діяльності.

Мета: на основі власних відповідей визначити своє професійне кредо, розвинути прагнення до професійного самовдосконалення.

Завдання: проаналізувати свої вчинки, почуття та думки.

Зверніть увагу, з часом відповіді можуть змінюватися. Для більш детального аналізу – рекомендовано відповіді занотовувати.

1. Хто Я (якщо моя майбутня професія – психолог)?

2. Який (а) Я (мої професійні потреби, інтереси і здібності; особистісні особливості (яскраво виражені якості особистості, позитивні і негативні риси характеру тощо)?

3. Яка моя місія на Землі, у суспільстві?

4. Де Я (чому Я тут)?

4.1. Навчальний заклад – моя роль і стан; мої права, обов'язки, можливості.

4.2. Загальна психологія як навчальний предмет. Перегляньте зміст посібника «Загальна психологія» та вкажіть, які саме розділи цікаві для Вас?

4.3 Чи бачили Ви вже свій розклад на тиждень? Спробуйте створити карту переваг (навчальні дисципліни, що викликають особливий інтерес).

5. Психологія як професійна діяльність. Моя майбутня професія.

5.1. Що мені в ній цікаво?

5.2. Що Вам подобається найбільше?

5.3. Що не влаштовує?

4. Надайте стислий образ Вашого професійного майбутнього: план, програма, карта-прогноз професійного руху (зростання).

6. Хто ті, інші, які поруч зі мною?

6.1. Я – людина, яка створює проблеми або здатний їх вирішувати, допомагаючи в цьому іншим? (підкресліть відповідну Вашій позиції частину речення) _____

6.2. Як я можу співпрацювати з іншими _____

6.3. Які я обираю стратегії співіснування з ними? _____

7. Ступінь моєї толерантності (терпимості);

до кого виявляю толерантність? Або до яких явищ?)

не виявляю категорично (до кого ?, до чого?),

хочу (чого?), _____

люблю (кого? що?), _____

роблю (що?) _____

8. Життєвий шлях (стратегія) моєї особистості (життєвий сценарій, віра, надія, любов в моєму житті).

***Самостійна робота 8 (для заочної форми навчання). Самостійне
опрацювання теми. Робота з підручником і текстом лекцій. Тести***

Необхідно самостійно опрацювати теми:

- 1) Психологія як професія
- 2) Зміст і основні види надання професійної психологічної допомоги
- 3) Професійна етика практичного психолога
- 4) Особливості професійної діяльності психолога в різних сферах суспільної практики
- 5) Професійна підготовка та професійне вдосконалення практичного психолога

Для перевірки виконання завдання використовуються тести.

Самостійне опрацювання теми передбачає аналітичний розгляд окремих питань теми. Це дозволить опанувати навичками роботи з текстами, застосування методів наукового пізнання. Для опрацювання доцільно крім навчальних посібників, підібрати додаткові статті, але не просто з будь-якого

сайту з Інтернету, а з надійних джерел, якими можуть бути фахові журнали, монографії тощо.

Алгоритм підготовки

- 1) Прочитайте навчальний посібник, у якому розкривається зміст питання. Порівняйте, як це питання висвітлюється у іншому джерелі.
- 2) Правильно оформіть бібліографію джерела (автор, назва, вихідні дані).
- 3) Складіть план (простий або складний).
- 4) Для кожного пункту плану виділіть основні положення проблеми, яка висвітлюється у джерелі.
- 5) Представте прочитаний текст у вигляді конспекту
- 6) Для самоперевірки спробуйте сформулювати основні положення

Якщо тема розкрита в лекції, складання конспекту не є обов'язковим.

Індивідуальне завдання (для всіх форм навчання)

Професійне самовизначення психолога (відеоролик)

Цифрова компетентність – важлива складова професійної діяльності сучасного фахівця. Для її набуття важливо долучитись до створення творчих продуктів.

Завдяки YouTube Shorts ви можете охопити нову аудиторію, використовуючи лише смартфон і камеру Shorts у додатку YouTube. Цей інструмент дає змогу легко створювати короткі ролики тривалістю до 3 хвилин за допомогою багатосегментної камери. З більш детальною інформацією можна ознайомитись за посиланням:
<https://support.google.com/youtube/answer/10059070?hl=uk#zippy=%2C%D1%8F%D0%BA-%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B8-%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%BA%D1%96-%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B5%D0%BE-shorts>

Також для створення відеосюжету може бути використана програма Canva. Canva — це безкоштовна онлайн-платформа для дизайну, за допомогою якої ви можете створювати відео де й коли завгодно.
(https://www.canva.com/uk_ua/stvoryty/video/)

Перш ніж приступити до виконання технічних завдань, необхідно продумати сюжет. Він може стосуватись таких питань: внутрішній світ людини та його вплив на якість життя; психологічні проблеми сьогодення та роль професійної психологічної допомоги у їх вирішенні; психогігієна тощо.

6. КРИТЕРІЇ ТА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і за результатами виконання завдань самостійної роботи. Передбачені такі види контрольних заходів: усна співбесіда під час лекційних занять, усний захист повідомлень за темою семінарського заняття, використання питань для самоперевірки і взаємного оцінювання, перевірка письмового звіту за результатами виконання письмових завдань, перевірка словника, перевірка есе.

Семестровий контроль з дисципліни проводиться у формі заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом. Порядок проведення заліку визначається Положенням про організацію освітнього процесу в ТНУ імені В.І.Вернадського. Здобувачу, який **не набрав прохідного мінімуму (36 балів)** з навчальної дисципліни, - до заліку не допускається. Він отримує незадовільну оцінку і вважається таким, що має академічну заборгованість. Для ліквідації академічної заборгованості здобувач освіти має набрати мінімальну кількість балів – 36 і скласти залік (підготовка за питаннями, поданими в силабусі).

Методи контролю та оцінювання

усне опитування: у тому числі само оцінювання і взаємооцінювання

*перевірка письмових робіт: доповідь до семінару, презентація, есе
конспект, словник*

метод програмованого контролю: тестовий контроль

Розподіл балів за видами діяльності (денна і заочна форми навчання):

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів	Модуль I		Модуль II		Форма контролю
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	
Творче завдання: презентація мультфільму	7	1	7			Залік
Захист доповіді на семінарському занятті	7	1	7	1	7	
Презентація до доповіді	3	2	6	1	3	
Виконання практичних завдань	10			1	10	
Складання словника	10	1	10			
Діагностика професійних якостей				1	5	
Неформальна освіта	10			1	10	
Підготовка есе	5			2	10	
Професійні роздуми	5			1	5	
Тести	1			40	20	
Разом			30		70	
Розрахунок балу за курс: 30+70=100						100

УВАГА! Здобувачі освіти заочної форми навчання подають доповіді до семінарів 2-3 і 6-7 у письмовому вигляді

Критерії оцінювання навчальної діяльності здобувачів, в межах окремих форм здобуття освіти та видів навчальних занять, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Критерії оцінювання для кожного виду робіт

Оцінювання результатів *поточної роботи* (завдань, що виконуються на семінарських заняттях, результати самостійної роботи здобувачів) проводити за критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

Критерії оцінювання завдань репродуктивного характеру :

Критерій	100%	80%	60%	40%	0%
Факт виконання завдання: вчасність, повнота (змістовність, ґрунтовність),	Повністю і вчасно	Повністю/вчасно	Повністю/невчасно	Частково/невчасно	Невиконано

Відповідність вимогам: різноманітність джерел, здатність оперувати фактами і відомостями, аналізувати, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, робити узагальнення, формулювати висновки	Без зауважень	Несуттєві недоліки	Суттєві помилки	Суттєві помилки	
--	---------------	--------------------	-----------------	-----------------	--

Підготовка презентації (3 бала)

Ведення словника та перевірка знання основних понять (10 балів)

Діагностика професійних якостей (5б.)

Неформальна освіта (10б.)

Завдання творчого характеру

Критерій	100%	80%	60%	40%	0%
Факт виконання завдання: вчасність, повнота,	Повністю і вчасно	Повністю/вчасно	Повністю/невчасно	Частково/невчасно	Невиконано
Обґрунтованість відповіді: аргументованість суджень переконливість доказів, доповідь не обмежена матеріалами підручника, продемонстровано зв'язок теорії практикою; конкретність висновків;	Не викликає сумніву	Наявна	Фрагментарна	Сумнівна	Відсутнє
Творчий підхід і індивідуальний стиль: нестандартний підхід у подачі матеріалу, специфічність способу виконання завдання; участь у дискусіях та доповненні відповідей інших	Чітко простежується	Простежується	Скоріше простежується	Майже простежується	відсутній

Захист доповіді на семінарському занятті (7б.)

Виконання практичних завдань (10б.)

Написання есе (10б.)

Професійні роздуми (5б.)

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів ***підсумкового (семестрового) контролю***, є такі:

- виконання всіх *видів навчальної роботи*, що передбачені програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер *знань* навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних джерелах, вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- *характер відповідей* на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння *застосовувати* теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- вміння аналізувати *достовірність* одержаних результатів

Особливості набору балів за видами навчальної діяльності здобувача для кожної форми здобуття освіти та форми підсумкового (семестрового) контролю.

Розподіл балів за темами занять

Поточне оцінювання та самостійна робота								Всього балів		
Змістовниймодуль 1				Змістовниймодуль 2				За підс. зм. модулів / тем занять та СР	Додат кові бали	Екзамен
Т 1.1	Т 1.2	Т 1.3	СР	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3	СР			
10	10	10		25	10	15	20			
30 балів				70 балів						
Порогові бали								0-60	0-10	0-40
Загальна рейтингова оцінка								100		

Шкала оцінювання результатів підсумкового контролю, що використовується в Університеті

Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за національною шкалою		Значення оцінки
		для екзамену	для заліку	
A	90 - 100 балів	«відмінно»/«excellent»	«зараховано»/«passed»	Відмінно - відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	80 - 89 балів	«добре»/«good»		Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 - 79 балів			Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 - 74 балів	«задовільно»/«satisfactorily»		Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 - 68 балів			Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	30-59 балів	«незадовільно»/«unsatisfactory» (з можливістю повторного складання)	«не зараховано» / «failed»	Незадовільно - потрібно додатково працювати для отримання позитивної оцінки
F	1-29 балів	«незадовільно»/«unsatisfactory» (з обов'язковим повторним курсом)		Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням курсу

Додаток А

Перелік питань для перевірки знань з дисципліни «Вступ до спеціальності»

1. Назвіть та схарактеризуйте основні етапи становлення практичної психології в Україні.
2. Основні завдання, права та обов'язки практичного психолога.
3. Схарактеризуйте правила та принципи діяльності практичного психолога.
4. Що таке професійна позиція професійного психолога?
5. Назвіть специфічно важливі професійні якості практикуючого психолога.
6. У чому полягає сутність процедури відбору на професію “практикуючий психолог”?
7. Схарактеризуйте всі етапи професійного відбору.
8. Як впливають особистісні якості практикуючого психолога на ефективність його роботи з клієнтами?
9. Поясніть вираз “психотерапевтична ситуація”.
10. На що вказує професійна позиція практикуючого психолога.
11. Назвіть основні види діяльності практичного психолога.
12. Основні функції діяльності практичного психолога.
13. Що таке психологічна діагностика?
14. Назвіть основні умови ефективності просвітницької діяльності психолога.
15. Яка основна специфіка розвитку психологічних служб як різновиду практичної психології за кордоном?
16. Схарактеризуйте особливості діяльності психологічних служб у різних соціальних сферах.
17. Чи впливають особистісні якості практичного психолога на ефективність роботи з клієнтами?
18. Складіть професіограму практикуючого психолога.
19. Чи повинен практикуючий психолог допомагати будь-якому клієнтові, що звертається за допомогою?
20. Дайте визначення, що таке психологічна культура особистості, психологічна культура психолога.
21. Схарактеризуйте складові психологічної культури.
22. Технологія формування психологічної культури психолога.
23. Визначте основні вимоги щодо відповідальності та компетентності, захисту інтересів клієнта та збереження конфіденційності психолога в “Етичному кодексі”.
24. Розкрийте систему підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації практичного психолога.
25. У чому полягає сутність правової та моральної регуляції професійної діяльності практикуючих психологів?
26. Поясніть, чому у професійній діяльності практикуючого психолога необхідно дотримуватися певних моральних вимог?
27. Чому необхідною умовою успішної роботи є встановлення довіри між психологом і клієнтом?
28. Поясніть сутність принципу “не зашкодь”.
29. Які основні завдання психологічної служби системи освіти?
30. Опишіть структуру психологічної служби системи освіти.
31. Як ви розумієте поняття “психологічне здоров'я”?
32. Назвіть основні напрями діяльності практичного психолога системи освіти.
33. Робота практичного психолога з різними категоріями навчально-виховного процесу.

Додаток Б. Тестові питання для контролю та самоконтролю

Тема 1. Психологія як наука

Психічне відображення:

є точною копією навколишньої дійсності;
носить вибірковий характер;
представляє фотографію навколишнього середовища;
залежить від умов відображення.

Автором відомої фрази "Я міркую, отже я існую» є:

Платон;
Сократ;
Р.Декарт;
Б.Спіноза

Згідно з ідеалістичними уявленнями психіка - це:

невід'ємна властивість матерії;
властивість мозку, відбиток об'єктивної дійсності;
функція мозку;
образ безтілесної сутності.

Психологія як наука про поведінку виникла:

у 17 столітті;
у 18 столітті;
у 19 столітті;
у 20 столітті.

Вперше експериментальна психологічна лабораторія була відкрита:

У.Джемсом;
Г.Еббінгауз;
В.Вундтом;
Х. Вольфом.

До психічних явищ належать:

нервовий імпульс;
рецептор;
інтерес;
серцебиття.

Особливості онтогенетичного розвитку психіки вивчає психологія:

медична;
соціальна;
вікова;
загальна.

Найрадикальнішою спробою поставити психологію на природничо-наукову основу є:

психоаналіз;
гештальтпсихологія;
біхевіоризм;
гуманістична психологія.

Психологія – це наука

Про себе, свідомість, самопізнання, саморозвиток

Що вивчає психіку, закономірності її прояву та розвитку

Про вивчення духу людини

Розташуйте у правильному порядку основні етапи розвитку психології

Сучасна психологічна наука

Психологія як наука про свідомість

Психологія як наука про поведінку

Психологія як наука про душу

Психологія як наука про психічні явища

До пізнавальних психічних процесів слід віднести (оберіть правильні варіанти)

Відчуття, уява, пам'ять

Сприйняття, мислення, почуття

Мовлення, увага, емоції

Пам'ять, воля, мислення

Відчуття, сприйняття, мовлення

Як спеціально розроблена методика інтроспекція найбільш послідовно використовувалася у психологічних дослідженнях:

А.Н.Леонтьєва;

В.Вундта;

В.М.Бехтерева;

З.Фрейда.

Соціально-психологічні прояви особистості, її стосунки з людьми вивчає психологія:

диференціальна;

соціальна;

педагогічна;

загальна.

Тема 2. Психологія як професія. Організація професійної діяльності практичного психолога в Україні

Професія «психолог» на Заході з'явилась:

в кінці XIX століття;

на початку XX століття;

в середині XX століття.

Основною функцією шкільної психологічної служби є:

Психологічна допомога невстигаючим учням

Психологічне забезпечення процесів навчання і виховання

Надання психологічних послуг дітям із неблагополучних сімей

Конструювання змісту навчання

Який вид діяльності не реалізує психолог шкільної психологічної служби

Психолого-педагогічна корекція

Психологічна діагностика

Консультативно-методична допомога

Удосконалення форм і методів управління

Перераховано лише види діяльності практичного психолога:

просвітницька та профілактична робота, психоконсультування, індивідуальна психокорекція, виставки літератури, психолого-педагогічні консилиуми, групова психотерапія;

просвітницька та профілактична робота, психоконсультування, індивідуальна психокорекція, виставки літератури, психотерапія, «телефон довіри»;

просвітницька та профілактична робота, психоконсультування, індивідуальна та групова психотерапія, психокорекція, психодіагностика;

просвітницька та профілактична робота, психоконсультування, психокорекція, психотерапія, психогімнастика.

Тема 3. Зміст і основні види надання професійної психологічної допомоги

Тести для професійної орієнтації та професійного відбору вперше створив:

Альфред Біне;

Гуго Мюнстерберг;

Жан Піаже;

Лев Виготський.

Вперше групове тестування було запроваджено:

у Сполучених Штатах Америки;

в Англії;

в Італії;

у Франції.

Чи всі судження є правильними? Основними завданнями практичної психології є: - допомога людині психологічними засобами; - корекція взаємин людини з іншими людьми; - психологічна корекція особистісних рис клієнта; - розробка методів психологічної допомоги людям; - допомога людині у проектуванні свого життєвого шляху.

так

ні

Чи правильним є твердження: «Формою організації практичної психології в нашій країні є психологічна, соціальна і соціально-психологічна служби»

Так.

Ні.

Розвиток практичної психології був зумовлений:

розвитком психологічної науки;

запитами соціальної практики;

розвитком економіки;

запитами клієнтів.

Який із наведених нижче психологів найімовірніше міг би стверджувати, що «ціле більше, ніж сума його частин»?

біхевіорист;

психоаналітик;

гештальт-психолог;

прихильник гуманістичної психології.

Поняття несвідомого набуло конкретно-психологічний сенс у концепції:

З.Фрейда;
Г.Лейбніца;
К. Юнга;
А. Адлера.

Чому приділив би увагу гуманістичний психолог?

організації психіки;
неусвідомлюваних спонукань;
способів заохочення за адаптивну поведінку;
свободу вибору.

Засновником біхевіоризму вважається:

Дж. Вотсон;
К.Хорні;
Е.Трондайк;
Б.Скіннер.

Психолог сказав пацієнту, що не слід звинувачувати себе у своїй агресивності, оскільки їм управляють несвідомі спонукання. Якого напрямку дотримується цей психолог?

біхевіоризм;
психоаналіз;
гештальт-психологія;
гуманістичне спрямування.

Хто з наведених нижче фахівців застосовує на практиці кілька напрямків психології?

психоаналітик;
біхевіорист;
гештальтпсихолог;
прихильник еkleктичного підходу.

Біхевіористи спиралися у своїх положеннях на вчення:

І.П.Павлова;
П.П.Блонського;
Н.А.Берштейна;
П.К.Анохіна.

Напрямок у психології, що вивчає проблеми розвитку особистості, її самоактуалізації, прагнення до вищих цінностей, відомий як:

когнітивна психологія;
біхевіоризм;
психоаналіз;
гуманістична психологія.

До якого напрямку належать психологи, які найбільше цікавляться тим, як саме людина переробляє інформацію?

біхевіоризм;
когнітивна психологія;
психоаналіз;

гуманістична психологія.

Допустимо, вам хочеться, щоб молода жінка одягла червоний светр. Як би ви вчинили, якби дотримувалися позиції біхевіоризму?

- а) поговорили б з нею про червоний колір взагалі;
- б) зробили б їй подарунок як заохочення за згоду одягнути червоний светр;
- в) вказали б їй її підсвідоме бажання (небажання) носити червоне;
- г) обговорили б з нею її особисте ставлення до червоного кольору і асоціації, що викликаються ним.

Робота психолога над розширенням уявлень клієнта про себе, конкретну ситуацію,

навколишню дійсність, внаслідок якої клієнт починає по-новому оцінювати свою ситуацію,

формулює альтернативні варіанти поведінки в ній та спонукається до реалізації одного з них є:

- а) метою просвітницької роботи практичного психолога;
- б) метою психодіагностичної роботи практичного психолога;
- в) метою психоконсультативної роботи практичного психолога;
- г) метою профілактичної роботи практичного психолога.

У якому зарубіжному напрямку метою психокорекції є допомога клієнту у виявленні неусвідомлюваних причин переживань і хворобливих проявів?

аналітична індивідуальна психокорекція А. Адлера;

класичний психоаналіз З. Фрейда;

клієнт-центрований підхід К. Роджерса;

логотерапія.

Який напрямок психокорекції застосовує психолог, якщо він працює над зниженням почуття неповноцінності, розвитком соціального інтересу, корекцією цілей та мотивів з перспективою зміни?

логотерапію;

класичний психоаналіз З. Фрейда

клієнт-центрований підхід К. Роджерса;

аналітичну індивідуальну психокорекцію А. Адлера.

Який метод індивідуального корекційного впливу застосовують до людей, що мають високий рівень інтелектуального розвитку і здатні самостійно справитися зі своїми психологічними проблемами?

переконання;

конфронтація;

научіння;

навіювання.

Створення нових умов для навчання людини, завдяки чому вона може оволодіти своїми діями і змінити поведінку, є основною метою:

психодинамічної психотерапії;

гуманістичної психотерапії;

біхевіоральної психотерапії.

Робота психолога щодо усвідомлення клієнтом процесів свого внутрішнього світу та оволодіння ними, є основною метою:

психодинамічної психотерапії;
гуманістичної психотерапії;
біхевіоральної психотерапії.

Сприяння особистісному зростанню клієнта шляхом співпереживання і прийняття його внутрішнього світу складає сутність:

психодинамічної психотерапії;
гуманістичної психотерапії;
біхевіоральної психотерапії.

Тема 4. Практичний психолог як особистість і суб'єкт професійної діяльності

Відсутність дружніх та родинних стосунків з клієнтом, відмова від надання психологічної допомоги друзям, знайомим та родичам складає сутність:

- а) принципу добровільності;
- б) принципу доброзичливого і безоцінного ставлення до клієнта;
- в) принципу конфіденційності зустрічей з психологом;
- г) принципу відносин між психологом і клієнтом.

Прояв теплоти і поваги, вміння прийняти клієнта таким, яким він є, не оцінювати і

не засуджувати його норми і цінності, стиль життя і поведінку складає сутність:

- а) принципу конфіденційності зустрічей з психологом;
- б) принципу доброзичливого і безоцінного ставлення до клієнта;
- в) принципу добровільності;
- г) принципу відносин між психологом і клієнтом.

Збереження у таємниці всього, що стосується клієнта, його особистих проблем, життєвих обставин, предмету зустрічей (за винятком випадків, коли йдеться про загрозу для

життя, здоров'я клієнта чи інших людей) складає сутність:

- принципу доброзичливого і безоцінного ставлення до клієнта;
- принципу конфіденційності зустрічей з психологом;
- принципу добровільності;
- принципу відносин між психологом і клієнтом.

Етичний кодекс психолога - це:

нормативний акт, сукупність етичних норм і правил поведінки, які склалися в психологічному співтоваристві й регулюють його життєдіяльність;
нормативний акт, що визначає, які суспільно небезпечні діяння є злочинними, і встановлює покарання для осіб, які здійснюють цей злочин;
це нормативний акт, який являє собою сукупність правових норм діяльності психолога.

Якщо психолог порушує норми Етичного кодексу психолога, то:

виправдання цьому завжди можна знайти;
його дії підлягають розгляду Комісії з етики, яка накладає відповідні стягнення;
він підлягає суду відповідно до закону.

Прийняття Етичного кодексу психолога та побудова діяльності психологічної служби відповідно до нього:

є данина моді;

не є обов'язковим для практикуючого психолога, а скоріше є необхідністю для психолога-науковця;
необхідні, оскільки не всі проблеми, з якими зустрічається практичний психолог, можуть мати однозначне і точне правове розв'язання.

Виберіть рядок, в якому перераховані основні джерела, на основі яких вироблені норми Етичного кодексу психолога:

філософія, релігія, культура, звичаї, традиції, ідеологія, політика;
культура, звичаї, традиції, художня література, кримінальний кодекс, цивільно-правовий кодекс;
норми Етичного кодексу психолога, які розроблені в США, Німеччині, Іспанії, Англії.

Виберіть рядок, у якому перераховані основні розділи Етичного кодексу психолога:

загальні положення, межі дії кодексу, про права, про покарання, особлива частина, додатки;
загальні положення, права психолога, обов'язки психолога, відповідальність психолога, порядок оскарження дій психолога;
відповідальність, компетентність, захист прав клієнта, конфіденційність, етичні правила психологічних досліджень, кваліфікована пропаганда психології, професійна кооперація.

Етичний кодекс психолога - це документ, який регламентує діяльність лише:
практичного психолога в сфері освіти і медицини;
психолога в будь-якій сфері соціальної практики;
клієнта.

У сфері управління Етичний кодекс психолога допомагає:
виконувати функції, пов'язані з профілактикою професійних захворювань, реабілітацією пацієнтів;
у психологічному забезпеченні політичних процесів, агітації, реклами;
у психологічному забезпеченні загального та галузевого управління.

Поступове усвідомлення населенням цілей, завдань, кола проблем та можливостей

психологічної служби, підвищення психологічної компетентності населення з метою розширення його можливостей до самостійного розв'язання проблем та конфліктів, які виникають в особистому та професійному житті є:
метою просвітницької роботи практичного психолога;
метою психоконсультативної роботи практичного психолога;
метою психодіагностичної роботи практичного психолога;
метою профілактичної роботи практичного психолога.

Прогнозування можливих ускладнень у житті та професійній діяльності, виявлення

умов їх попередження та забезпечення цих умов є:
метою психодіагностичної роботи практичного психолога;
метою профілактичної роботи практичного психолога;
метою просвітницької роботи практичного психолога;
метою психоконсультативної роботи практичного психолога.

Діалог, орієнтований на роботу з глибинними особистісними проблемами, з метою створення умов для повноцінного становлення особистості, складає сутність:
психокорекційної роботи;
психоконсультативної роботи;
психотерапії;
просвітницької роботи практичного психолога.

Діалог, орієнтований на перебудову клієнтом власного внутрішнього психологічного життя, складає сутність:
психотерапії;
психокорекційної роботи;
психоконсультативної роботи;
просвітницької роботи практичного психолога.

Доповніть ряд вимог до психолога у психотерапії:
а) власний досвід перебування в ролі клієнта та тривалого супервізорства;
б) повинен бути професійним психологом або психіатром;
в)...

Визначте правильна послідовність дій практичного психолога при короткостроковому консультуванні:
психодіагностичне обстеження, короткий контакт під час запису, перша зустріч, заключна зустріч;
первинний прийом, робота з клієнтом під час численних зустрічей, завершення консультування;
первинний контакт, вислуховування і розпитування клієнта на першій зустрічі, психологічне обстеження, обговорення результатів обстеження, формулювання рекомендацій на завершальній зустрічі.

Перераховано форми психопрофілактичної роботи:
лекції, бесіди, тренінгові заняття, робота «телефону довіри», психолого-педагогічні консилиуми, консультування, опитування, випуск і поширення інформаційних бюлетенів, довідників;
лекції, бесіди, корекційні заняття, робота «телефону довіри», психолого-педагогічні консилиуми, виставки літератури, опитування, випуск і поширення інформаційних бюлетенів, довідників;
лекції, бесіди, тренінгові заняття, робота «телефону довіри» та «пошти довіри», психолого-педагогічні консилиуми, консультування, моніторинг умов праці, індивідуальна психотерапія.

Перераховано види психологічного консультування за характером допомоги:
разова консультація, діагностичне консультування, тривале консультування, консультування дитини;
психологічне консультування, діагностичне консультування, просвітницько-рекомендаційне консультування;
середньострокове консультування, просвітницько-рекомендаційне консультування, консультування батьків, короткострокове консультування;
разова консультація, середньострокове консультування, короткострокове консультування, тривале консультування.

Перераховано види психологічного консультування за тривалістю:
разова консультація, діагностичне консультування, тривале консультування, консультування дитини;
разова консультація, середньострокове консультування, короткострокове консультування, тривале консультування;
психологічне консультування, діагностичне консультування, просвітницько-рекомендаційне консультування;
середньострокове консультування, просвітницько-рекомендаційне консультування, консультування батьків, короткострокове консультування.

Виберіть рядок, у якому перераховані фактори ефективності психотерапії:
особистість клієнта, особистість психолога, кількість та частота зустрічей, наявність контакту, дотримання принципів психотерапії;
особистість психолога, адекватність психотехнік і методів, платоспроможність клієнта, наявність контакту, дотримання принципів психотерапії;
особистість клієнта, особистість психолога, адекватність психотехнік і методів, наявність контакту, дотримання принципів психотерапії;
особистість психолога, адекватність психотехнік і методів/стать клієнта, довіра у стосунках між клієнтом і психологом, дотримання принципів психотерапії.

Виберіть рядок, в якому перераховані основні психотехніки психодинамічної психотерапії: .
психодрама, сприйняття «тут і тепер», експериментальне перебільшення, «порожній стілець», бесіда з частиною свого «Я»;
тренінг релаксації, функціональний тренінг поведінки, самоспостереження, ведення щоденникових записів;
метод вільних асоціацій, тлумачення сновидінь, інтерпретація, аналіз опору, аналіз трансферу.

Виберіть рядок, у якому перераховані основні психотехніки гуманістичної психотерапії:
психодрама, сприйняття «тут і тепер», експериментальне перебільшення, «порожній стілець», бесіда з частиною свого «Я»;
тренінг релаксації, функціональний тренінг поведінки, самоспостереження, ведення щоденникових записів;
метод вільних асоціацій, тлумачення сновидінь, інтерпретація, аналіз опору, аналіз трансферу.

Виберіть рядок, у якому перераховані основні методи і прийоми поведінкової психотерапії:
психодрама, сприйняття «тут і тепер», експериментальне перебільшення, «порожній стілець», бесіда з частиною свого «Я»;
тренінг релаксації, функціональний тренінг поведінки, самоспостереження, ведення щоденникових записів;
метод вільних асоціацій, тлумачення сновидінь, інтерпретація, аналіз опору, аналіз трансферу.

Доповніть ряд вимог до клієнта у психотерапії:
достатній інтелектуальний рівень;
матеріальна спроможність до тривалої роботи;
в)...

Виберіть рядок, в якому перераховані основні фази психотерапії:

робота над вирішенням проблеми, формування особливих психотерапевтичних взаємин; досягнення взаєморозуміння між психологом та клієнтом; матеріальна спроможність для тривалої роботи з психотерапевтом; встановлення контакту між психологом та пацієнтом, визначення психологічної проблеми, діагностика; робота над вирішенням проблеми, формування особливих психотерапевтичних взаємин; підготовка до реалізації знайдених рішень у життя; встановлення контакту між психологом та пацієнтом, визначення психологічної проблеми, діагностика; набуття соціальних навичок завдяки ідентифікації з психологом; засвоєння і закріплення адаптивних форм поведінки.

Тема 5. Професійна підготовка та професійне вдосконалення практичного психолога

Особливості професії психолога насамперед відображаються в

освітньо-кваліфікаційній характеристиці
освітньо-кваліфікаційній програмі
рівні заробітної плати відповідно до тарифного розряду

Характеристики професії практичного психолога враховуються в таких ситуаціях (виключіть зайве)

Формування програми підготовки фахівців спеціальності «Практична психологія» у ВНЗ;
Розподіл фахівців на посади у галузях суспільного виробництва;
Визначення професійної придатності та проведення атестації працюючих психологів
При здійсненні професійного самовизначення в школі

Державний стандарт освіти – це

сукупності норм, які визначають вимоги до підготовки фахівця
визначає конкретні кваліфікаційні та освітні характеристики фахівця

Основними функціями освітньо-кваліфікаційної характеристики є:

Орієнтувальна та регулююча
Адаптаційна та реабілітаційна
Контрольно-нормативна
Професійна й освітня

Освітньо-професійна програма професійної підготовки психолога НЕ включає

:
Навчальний план
Навчальні програми всіх дисциплін
Професіограму
Все включає

Дисципліна «Вступ до спеціальності» входить до складу

Загальногуманітарної підготовки
Професійної загальнопсихологічної теоретичної підготовки
Професійної спеціальної психологічної підготовки
Професійної спеціалізованої підготовки

Додаток В

ПРОТОКОЛ індивідуальної психологічної діагностики

(ПІБ здобувача освіти)

Дата (термін)

проведення: _____

Клас (група): _____

Вік:

Хто звернувся (ПІБ, статус):

Причина звернення (запиту):

Мета

діагностики: _____

Зміст проведеної роботи (назви використаних методик, опис поведінки під час проведення дослідження, емоційні реакції, характер спілкування з дорослими тощо):

Висновки:

Рекомендації:

Практичний психолог

(прізвище, ініціали)

(підпис)

Завдання: обговорення художнього кінофільму «Небезпечний метод»

Форма звіту: есе «Особливості професійної взаємодії психолога й клієнта, психолога й колег»

Підготовка звітів, за результатами виконання практичних завдань має на меті не тільки оформлення результатів самостійної роботи студентів у презентабельному вигляді, але з формування рефлексивних умінь.

Пропонується таке завдання:

Експеримент як метод психологічної науки: етичні принципи застосування.

.Написати есе за результатами перегляду фільму Стенфордський тюремний експеримент

<https://uaserial.com/movie-the-stanford-prison-experiment>)

Методичні рекомендації до написання есе дивіться у додатку

